

*М. ИЛИЕВСКА,
М. СОТИРОВСКА-СИРВИНИ,
Љ. НАУМОВСКА*

**АСФИКСИИ, ИНТРАКРАНИАЛНИ КРВАРЕЊА И ЕДЕМ НА МОЗОКОТ КАЈ
ДЕЦА СО РИЗИК ВО СОВЕТУВАЛИШТЕТО ВО БИТОЛА
ЗА ПЕРИОДОТ ОД 1989 ДО 1994 ГОД.**

Анализирани се 3.986 картони на деца во Советувалиштето за периодот од 5 години во однос на постојните ризични фактори во пре-, пери- и постнаталниот период, појавата на асфиксии, I.C. (интракраниални крвавења), едем на мозокот кај нив, како и исходот од сето тоа кај овие деца.

Деца со ризик се 958 или 32%. Од децата со фактори на ризик 206 или 22% се со асфиксија, 25 или 3% со едем на мозокот и 14 или 1.5% со I.C.

Анализата според факторот на ризик покажува дека недоносени се 119 деца, од кои 15% се родени со асфиксија. S.F.D. се 124 од кои 21% се со асфиксија. Со родилна маса над 4.500 гр. се 272 деца од кои 7% се со асфиксија и 0.4% со I.C. Близнаци се 68 од кои 12% се со асфиксија. Од децата без регистриран ризик 6 се родени со I.C. или 0.2%.

Мајки под 18 годишна возраст родиле 13% деца со асфиксија. Мајки со лекуван стерилитет и анемија во бременоста 15%, со покачен крвен притисок 14%, а најмалку со одржувана бременост 5%. Највисок ризик со раѓањето имаат деца породени со вакум екстракција и тоа 30% или секое трето дете е со асфиксија и 3% со I.C. Кај деца породени со царски рез (S.C.) 14% се со асфиксија.

Според положбата на плодот кај ситус педаликус 55% се со асфиксија, а кај ситус пелвикус 12%.

Најоштетени се децата со предвремено прснат водењак бидејќи 62% се со асфиксија. Со замотана папочна врвца околку вратот 56% се со асфиксија и 6% се со I.C. Со замотана плодова вода и плацента превиа 50% се со асфиксија.

Редоследот на факторите на ризик во однос на асфиксијата, I.C. и едемот на мозокот е следниот: на прво место е предвреме прснатиот водењак, па замотаната папочна врвца околку вратот, потоа замотаната плодова вода, плацента превиа и ситус педаликус, што се акушерски проблеми. Потоа следува вакум екстракција, па S.C.

Во однос на гестациската старост и родилната маса на прво место се децата мали за гестациската старост, па недоносените, па близнаците, па хипертрофичните новороденчиња.

Исходот со раната хабилитација уште од едномесечна возраст на овие деца во Советувалиштето за развој, од децата со I.C. 25% се без

секвели, 33% се со R.P.M. (психо-моторна ретардација), 33% со церебрална парализа, и 8% со хемипареза.

Од децата со асфиксија процентот на деца без секвели е поголем, и тоа 36% со R.P.M. 45%, со церебрална парализа 9%, и 9% со хемипареза.

Од децата со едем на мозокот 50% се без секвели и 50% се со церебрална парализа. Или општо од третираните деца 33% или секое трето дете е без секвели, 39% се со R.P.M., само 19% се со церебрална парализа, и 9% се со хемипареза.

Само хабилитацијата уште од првиот месец ја намалува неспособноста и ја ублажува попреченоста или попреченост не се јавува.

*M. ILIEVSKA,
M. SOTIROVSKA-SIRVINI,
Lj. NAUMOVSKA*

ASPHYXIA, INTRACRANIAL HEMORRHAGES AND BRAIN EDEMA OF RISK CHILDREN IN THE ADVISORY INSTITUTE IN BITOLA FROM 1989-1994

3986 files have been examined in the Advisory Institute for a five year period in relation to the present risk factors in the pre, peri and postnatal period, the occurrence of asphyxia, I.H. (intracranial hemorrhages) and brain edema and their outcome for the children. There were 958 or 32% risk children, out of them 206 or 22% were with asphyxia, 25 or 3% were with brain edema and 14 or 1,5% were with intracranial hemorrhages.

The analysis for the risk factors shows that 119 of them were abortive , and from them 15% were born with asphyxia; 124 were SFD and 21% of them with asphyxia; 272 children weighed over 4500 gr., 7% of them with asphyxia and 0.4% with I.H., there were 68 twins, 12% of them with asphyxia. Out of the children with no risk registered, 6 were born with I.H., or 0,2%.

Mothers under the age of 18 gave birth to 13% children with asphyxia; treated for sterility and anemia during pregnancy 15%; with increased blood pressure 14%; and 5% with maintained pregnancy.

The highest delivery risk is present with children born with vacuum extraction (30% or every third child is with asphyxia and 3% with I.H.) and with children delivered by caesarean section (14% with asphyxia).

As for the position of the fetus-Citus pedalicus gave 55% children with asphyxia, and Situs pelvicus 12%.

The worst damage is suffered by infants with premature amnion disruption (62% are with asphyxia); with the umbilical cord round the neck-56% with asphyxia and 6% with I.H.; and with muddled amniotic fluid and placenta previa-50%.

The order of risk factors related to asphyxia, I.H. and brain edema is as follows: the first is premature amnion disruption, then follows the umbilical cord round the neck, the muddled amniotic fluid, and placenta previa and Citus pedalicus-which are obstetric problems. The next are the vacuum extraction and S.C. As for the gestatory period the order is as follows: first the abortive, then the twins and hypertrophic infants. The outcome of the early rehabilitation of these children in the first month of their lives at the Advisory Institute for Children's Development is the following: of those with I.H. 25% were with no sequela, 33% were with psychomotor retardation (RPM), 33% with cerebral palsy and 8% with hemiparesis.

Of the children with brain edema-50% were with no sequela, 50% with cerebral palsy, or generally, out of the children treated-33% or every third child is without sequela, 39% are with RPM, only 19% with cerebral palsy and 8% with hemiparesis.